

Премијер Републике Српске Милорад Додик у интервјуу за Радио Слободна Европа говори о одрживости БиХ, објашњава зашто Срби из РС не доживљавају БиХ као домовину, да ли је могуће да се Бањалука једног дана позове на пример Косова, тражећи за себе самосталност, те о односима РС и Србије.

РСЕ: Да ли ћете на следећи састанак Прудске тројке, на чијем организовању радите ових дана, отићи са неким новим предлогом, компромисом, јер сте са претходног изашли након што саговорници нису прихватили Ваше захтеве о неупитности РС, ентитетском гласању и референдуму о самоопредељењу, као условима за уставне промене?

Додик: Зашто неко може очекивати овдје у БиХ да оно што почнемо морамо сто посто да урадимо, а ако није сто посто, онда ништа не ваља? Не, тај процес договарања ријешено је многа тешка питања у БиХ у посљедњих неколико мјесеци, и омогућава деблокаду европског пута БиХ. Буџет, који је увијек био проблем, и питање Брчког, које је дуго година било на тапету, су ријешена питања. Ми немамо разлога да тражимо уставне промене. Ми смо у томе учествовали само зато што сматрамо да је добро саслушати друге. Ако неко у БиХ мисли да треба да промијени Устав, хајде да видимо шта он то жели. Наша базична прича је да не желимо да промијенимо уставну позицију Републике Српске, и то не може нико од нас да тражи. Ми ћемо у наредних неколико дана или седмица одлучити да ли ћемо уопште на овај начин, у атмосфери потпуно неповољној за један дијалог и разговор и договор, учествовати више у томе. За уставне промене нема дана Д. Уставне промене ће се десити оног тренутка, ако се уопште десе, када сви у БиХ направе компромис око тога. И, наравно, мислимо да тај устав који треба да буде демократски, да треба да афирмише сва демократска достигнућа у свијету, а то значи и афирмацију Повеље УН, која говори о томе на који начин ће се моћи изражавати самопредјељење до отцјепљења, и да ми тај институт треба да дефинишемо у самом уставу.

РСЕ: Ви се залажете за БиХ као лабаву федерацију. Зашто мислите да се сада можете о томе договорити ако нисте могли пре рата?

Не мислим да се можемо договорити

Пише: Милорад Додик
четвртак, 23 април 2009 12:10

Додик: Ја уопште не мислим да се можемо договорити.

РСЕ: Али предлагете...

Додик: Договор под притиском међународне заједнице уопште није могућ, а договор нас у БиХ вјерујем да је могућ, али он мора да задржи базични договор о неколико важних питања, то не значи централизацију БиХ. Ми поштујемо њен демократски међународни капацитет и међународни положај, али унутрашњи односи у БиХ су нешто што је наше аутономно право да креирамо на начин како нама највише одговара и од тога нећемо одустати. Ми не улазимо у принцип територијалне разградње БиХ, него улазимо у принцип очувања наше аутономије и Дејтонског споразума, који су урушили прије свега међународна заједница проводећи овдје политику духа Дејтона, а не слова Дејтона.

РСЕ: Колико мислите да је уопште одржива БиХ, с обзиром на ту тешкоћу да се постигне договор?

Додик: Прекомјерна употреба силе је била у БиХ. И то је оно што ће сигурно у БиХ оставити трагове. Значајну дестабилизацију БиХ и све већу немогућност за њено функционисање је успоставио Педи Ешдаун. Ако БиХ уопште има шансе у будућности она има искључиво шансе на договору важних њених унутрашњих фактора без било кога из међународне заједнице, па таман то била Европа или Америка.

РСЕ: Ви сте господине Додик, ових дана поручили међународној заједници да се променила ситуација и да сада Ви вршите притисак а не они. Докле мислите да идете у томе, и не плашите ли се можда неких последица, да рецимо високи представник употреби бонска овлашћења?

Додик: Ја кад сам то говорио и дао ту изјаву, ја сам хтио да карикирам ствар, на начин да кажем да није могуће више да подлегнемо, било ко овдје у РС, притисцима, и да је вријеме да ми вршимо притисак за своје циљеве и идеје јер је то демократски и легитимно. Ништа друго није легитимно и тако то треба и разумјети. Видимо да у оквиру једног круга међународне заједнице постоји приступ који се дуго задржава. Да се разумијемо, ја никога ко је одговоран за злочине на овим просторима не желим да

Не мислим да се можемо договорити

Пише: Милорад Додик
четвртак, 23 април 2009 12:10

заштитим, и то је пракса коју смо већ доказали и показали, али се овдје задржава један клише, што се тиче РС само постоје лопови, криминалци и убице. Тако да је читаво једно руководство отишло пред Хашки трибунал, одговарало тамо и добило казне какве је добило, и ми ту ништа не можемо да споримо, мада имамо бол који носимо, рецимо да један Насер Орић, који је командовао јединицама, није одговоран, а да је једна Биљана Плавшић, која није командовала јединицама, одговорна. Али, вјероватно у том систему правде има и неправде. И можемо то да разумијемо. Али сви остали Срби који нису могли да се повежу са ратним злочинима одмах су криминализовани. Готово да нема никога овдје ко је вршио неку важну дужност да није криминализован. Од Шаровића до Иванића. И сада настављају са том истом причом - криминализујте Додика пошто се супроставља, дајте да му напакујемо. Сутра ће бити било ко, ко пружи отпор из РС. И свако ко се бави овим послом мора с тим да рачуна.

РСЕ: Да ли хоћете да кажете да наводе о Вашим злоупотребама и истражним радњама против Вас доживљавате као напад на Вас као представника РС?

Додик: Ја нисам, наравно, РС. Ја сам Милорад Додик, радим ово што радим. Вјероватно да не радим ово што радим не бих имао проблема. То је тачно, али ја радим све у складу са прописима, законима, све наше институције су дале легитимитет тим свим пословима. Суд и Тужилаштво БиХ, под управом из ОХР-а и неких амбасада, имају своје стране тужиоце који покрећу предистражне радње и праве спекулације о свему томе у нади да ће нешто наћи да би процесуирали.

РСЕ: Кажете да, као човек који поштује право, признајете БиХ, али истовремено сте у Београду са једног митинга поручили да Срби из РС у БиХ живе, али да Србију сматрају домовином...

Додик: Наравно.

РСЕ: Овде сам то исто чула од грађана Бањалуке. Зашто Срби из РС не могу да се идентификују са БиХ и да је сматрају домовином?

Додик: Па не могу због ове политике међународне заједнице, бошњачке политике која претендује на централизацију, на афирмацију вриједности исламске вјерске заједнице,

Не мислим да се можемо договорити

Пише: Милорад Додик
четвртак, 23 април 2009 12:10

која је значајан политички фактор у самој БиХ, која креира бошњачку политику. С друге стране, данас у Сарајеву је све мањи број Срба. Предсједник Хелсиншког одбора у БиХ, Бошњак, каже да је Сарајево етнички чист град. Наравно, ја прихватам Дејтонски споразум и БиХ као такву. Што се тиче осјећаја, наравно да је за нас Србија домовина, и наравно да ми осјећамо Србију, и емотивно је прихватамо као нешто што је дио нас. И далеко више него што је Босна и Херцеговина. БиХ прихватамо као неко морање јер је она дио споразума и ми смо у томе. Као легалисти поштујемо споразум, али нико није прописао тим споразумом љубав, а љубави што се тиче, то је интимни осјећај човјека и ја имам право да тако осјећам. Можда је неуобичајено да ја причам као политичар, јер ће одмах рећи да то није политички коректно, а шта је политички коректно, да узмете Дејтонски споразум и да нам отмете 65 надлежности? Дакле, и даље ћемо наставити да навијамо за Србију несметано, навијао сам неки дан за Новака Ђоковића, који је играо у Монаку финале, радујем се побједи Партизана, и то ме нико неће спрјечити јер то волим.

РСЕ: Свесни сте вероватно тога да се такве изјаве из РС могу код неких тумачити као можда неком жељом за одвајањем, за припајањем Србији?

Додик: Ми бисмо вољели да Србија буде моћнија земља. Желимо да се она среди и постане моћна, и ми ћемо стално бити окренути ка Србији, и увијек ћемо тражити тамо мјесто и за разумјевање и за утјеху. И то није спорно, и то ваљда није нелегитимно. И није против ничега. И ја ћу још једном рећи, што се тиче Дејтонског споразума ми поштујемо Споразум, ми се осјећамо некомотно у БиХ зато што се стално покушава умањити РС, њен значај, и отети надлежности и централизовати БиХ. То је стање сталне тегобе.

РСЕ: Али можда та прича о референдуму и везаност за Србију може код друга два народа да створи осећај тескобе. Колико Срби из РС заиста желе БиХ и њену одрживост?

Додик: Ми поштујемо Дејтонски споразум и нека и они поштују, и нема никаквих проблема. Ми нисмо ти који ћемо урушити Дејтон, нити ћемо бити ти који ће у том погледу угрозити БиХ. Ми желимо само унутра да будемо, ништа друго. Ми не желимо никакву тјескобу за Бошњаке и Хрвате. У РС готово посљедњих година нико није могао да забиљежи било какав облик етничког насиља. У РС се они све више осјећају слободним. Односи у БиХ су нешто сасвим друго. Бошњачки народ је добар народ, али овдје није прича о добрим људима, овдје је прича о политикама, а бошњачка политика је нешто сасвим друго од бошњачког народа.

Не мислим да се можемо договорити

Пише: Милорад Додик
четвртак, 23 април 2009 12:10

РСЕ: У време проглашења независности Косова нисте користили паралелу РС – Косово, што је била јака карта на коју је играо тадашњи српски премијер Коштуница. Да ли је за Вас та паралела завршена прича или се ствари могу променити одлуком Међународног суда правде, који се изјашњава о легалности косовске независности?

Додик: Косово је отето Србији потпуно нелегитимно. Ми смо процјењивали овдје да не смијемо ући ни у једну авантуру. С друге стране, сама Србија је кроз Косово промовисала принцип територијалног интегритета, што је у складу са Повељом УН. Нама је базични принцип био сачувати стабилност и мир РС, и против нелегитимних ствари у БиХ борити се демократским и легитимним средствима. Ми немамо право на авантуру, ни на било какво насиље, нити је то у нашим плановима. У нашим плановима је искључиво демократска и легитимна процедура. Да ли ће једног дана бити створени услови за одлуке у РС о томе, то остаје да се види. Ја лично сам увјерен да хоће, да ће доћи неко вријеме у коме ће и свијет рећи, па добро људи имају право да одлучују. Ја знам да за такве ствари треба моментум, и не треба никада урадити нешто прије или касније тог моментума, јер постоји шанса да не успијете. Али, у сваком случају, у нашим садашњим политичким опсервацијама је провођење Дејтонског споразума и изградња БиХ у складу са тим споразумом. Да ли ћемо се једног дана заморити, или ће нам се све то смучити, па се одлучити на неке друге политике то ја не знам, то остаје времену да се види.

РСЕ: Кажете да се нисте променили. Ипак, прешли сте дугачак политички пут. Од јединог опозиционара Караџићу за време рата, када је требало храбрости у то време носити ореол издајника на Палама, преко љубимца међународне заједнице као премијер после рата, за неке сте сада постали опасан националиста. Препознајете речи Ричарда Холбрука. Знаш шта сте одговорили као коментар на то, али како је могуће да Вас други данас виде толико другачије?

Додик: Ја волим народ коме припадам, то је несумњиво, и не мрзим никога ко припада другом народу. Ја сам председник Владе РС, која има Устав, законе, и ја морам да поштујем Устав и те законе. Да ли ће некоме личити да је то национализам, то је апсолутно ствар њиховог дојма. Ја и даље тврдим да се уопште нисам промјенио, на крају крајева, моја политика никада није била: не, не треба РС. Ја сам човјек који је био од почетка у том пројекту који се зове РС и тиме сам поносан. Ја сам увијек само мислио да смо можда то могли на неки други начин урадити. Ја сам дошао на мјесто предсједника Владе 1998. године и никада нисам рекао да сам против РС. Ја сам ту РС хтио да вратим у интерес међународног фактора као једну демократску и срећену заједницу. Само морам да кажем да је међународна заједница на крају тог мог двогодишњег мандата овдје у РС водила акције које су довеле до тога да ја не будем изабран даље, јер је процијењено да је најбоље да се врати СДС на власт у РС, јер је с

Не мислим да се можемо договорити

Пише: Милорад Додик
четвртак, 23 април 2009 12:10

њим лако манипулисати, са Додиком није, јер сам им већ тада личио као тврд човјек који поштује Дејтон, поштујем Устав, поштујем законе и нико са мном нема проблема ако то исто поштује.

РСЕ: Врло сте радо виђен гост у Београду. Са председником Србије Борисом Тадићем чини се да сте у пријатељским односима. У којој мери иза Вас стоји Београд?

Додик: Не знам, мислим да је мјера која сада постоји најбоља могућа мјера. Да Србија као потписник Дејтона поштује Дејтон у свим одредницама, и оно што се у оквиру БиХ договоре званични представници. Ја из Београда немам никакву врсту притиска, ни било каквог тражења, то наравно не постоји.

РСЕ: Подршку?

Додик: Што се тиче односа, ја сам подржавао директан избор Тадића, он је овдје био на митингу моје политичке партије, дијелимо заједничке вриједности и наставићемо то да радимо.

РСЕ: То је све?

Додик: Не само све, то је претпоставка да се односи између РС и Србије што је могуће више релативизују, да се направе заједнички циљеви који су апсолутно прихватљиви, који нису противни Дејтонском споразуму, који нису противни регионалној и осталој сарадњи. И то ми управо и радимо.

РСЕ: Морам још ово да Вас питам, за неког ко је тако дуго у политици често дозвољавате да из Вас говоре емоције, расположења, чак и да Вас испровоцирају. Зашто?

Додик: Зато што сам такав човјек.